

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 452

Tarih : 04.01.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Ülkemizin kanayan yarası olan ve büyük bir utanca dönüşen “çocuk cezaevleri” sorunu acil çözüm bekliyor. Çocuklara yönelik ağır işkence ve hak ihlallerinin sürekli gündemde olduğu ve çocuklara yönelik suçların da “cezasızlık” haliyle bırakılması Türkiye’de vaka-i adiyeden sayılıyor artık. Çocuklar hakkında onarıcı olabilecek bir sistemin tartışılması ve çocuk cezaevlerinin kapatılması için nelerin yapılabileceğinin belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci İç Tüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Berdan ÖZTÜRK
Ağrı Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

"Çocuk dendiğinde, genelde insanın aklına 0-7 yaş arasındaki belirli bir kategori gelir. Bu kategorideki çocuk, bakıma, eğitime ve korunmaya ihtiyaç duyar. Bu tanımlanmanın yanında asıl çocuk kavramı Rönesans'la birlikte kullanılmaya başlanmış ve aydınlanma döneminde bugünkü içeriğine kavuşmuştur. Günümüzde tüm uluslar arası sözleşmelerde ve temel kaynak olan çocuk hakları sözleşmesinde ve iç mevzuattaki Çocuk Koruma Kanununda çocukluk dönemi 0-18 yaş arası olarak belirlenmiştir. Nell POSTMAN, *"Çocukluk düşüncesi Rönesans'ın en büyük buluşlarından biridir, belki de en insanca olanıdır."* derken işaret ettiği gerçek 'Modern çocukluk paradigması'dır. *"Modern çocukluk paradigması, tahayyül edilen, bu anlamda hedeflenen yetişkinliğin ve yaratılmak istenen toplumsal yapı içinde en başta eğitimde ulaşılmak istenen 'ulvi' amaçların da varacağı sınırları belirler."*

Kapitalist modernitenin bizatihi ürünü olan bu paradigma bütün çocukları kapsayan ve içine alarak eşit, adil ve güvenli bir gelecek sunan bir içeriğe hiçbir zaman sahip olmadı. *"Bazı çocuklar; emekçi çocuklar, siyahi çocuklar, engelli çocuklar hep bu paradigmanın dışında kaldılar."* Kürt sorunu bağlamındaysa, son otuz yıldır, özellikle kamuoyunda yaygın bilinen adıyla "taş atan çocuklar" sıfatıyla ötekileştirilen Kürt çocukları hepten bu paradigmanın dışına itilmişlerdir.

Çocukların birey olarak kabul edildiği ve haklarının hukuksal olarak güvence altına alındığı modern zamanlarda, çocuk hak ve ihlalleri de bütün hukuksal düzenlemelere rağmen hız kesmedi. Çocuklara yönelik şiddet, ayrımcılık ve istismar; evde, sokakta, okulda, ıslahevlerinde, cezaevlerinde kısacası çocuklara devletin ve yetişkinlerin elinin uzanabileceği her yerde görüldü. Çocuklara dönük hak ihlalleri ve istismarı salt şiddet, taciz, tecavüz biçiminde değil, aynı zamanda neo-liberal politikaların da kısılcına alındı. Küresel pazarlama stratejileri yeni tütün ve alkol bağımlıları üretmek için 14 yaşından küçük çocukları hedef alıyor örneğin!

Sağlıksız ve yetersiz beslenmeden, şiddet, taciz, tecavüz ve ayrımcı politikalara varana kadar geniş bir spektrumda seyreden çocuk hakları ihlallerinde Türkiye hatırı sayılır ölçüde kötü bir sicile sahip ve bu sicil her geçen gün kabararak artmaya devam ediyor.

Türkiye'de çocuk sorunlarında en büyük etken yoksulluk ve şiddet. Dört çocuktan biri yoksul, beş çocuktan biri çalışıyor. Yoksulluk, yoksunluk ve şiddet sarmalında suça bulaşan, bulaştırılan çocukları bekleyen en büyük tehlike ağır cezaevleri koşullarında sürdürecekleri kabus dolu bir yaşam!

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin, dünyada çocuklara bayram armağan eden tek ülke olmasıyla övünen ve böbürlenilen devlet erkanının hamasiyeti cezaevlerinde çürütülen çocukların bedenlerine çarparak tuzla buz olmaktadır. Bir yanda çocuk bayramında şaşalı nümayişler yapan, öbür yanda Adalet Bakanlığı'nın 2013 yılında 5 adet olan çocuk cezaevlerinin sayısını 2017'e kadar 15'e çıkaracağını ve yapılacak cezaevlerinin F tipi ve tek kişilik hücrelerden oluşacağını muştulayan "Yeni Türkiye" halleri, şanslı illeri de şöyle sıralıyor: 2016 yılında Diyarbakır, Tarsus ve Mersin'de; 2017 sonuna kadar ise Kayseri, Tekirdağ ve Çorlu'da yeni çocuk cezaevleri inşaatları tamamlanacak ve çocuklar için 1500-2000 yeni hapisane kapasitesi oluşturularak çocukların hayatını cehenneme çevrilmeye devam edilecek.

Çocukların suç tasnifleri arasında en ağır kategori "siyasi çocuklar" kategorisi. Medyada "taş atan çocuklar" olarak adlandırılan ve toplumsal olaylar gerekçesiyle gözaltına alınarak tutuklanan Kürt çocuklarına Pozantı Cezaevi'nde adli mahkumlar tarafından cinsel istismarda bulunulduğu, şiddet uygulandığı, ırkçı uygulamalara maruz bırakıldığı, daha önce de Sincan Cezaevi'nde çocuklara zorla çıplak arama, dayak ve hakaretlere maruz kaldıkları gözler önüne serilmiş ve kamuoyu tarafından büyük bir tepki almıştı.

Güven Gürkan Öztan'ın da dediği gibi "*Çocukları savunmak, amasız, elindeki taş, molotof kokteyline bakmadan savunmak temel sorumluluğumuz.*"dur. Çünkü "*Çocukların çocukluklarını savunmak, savaşa hayır demenin en iyi yoludur.*" Ve biz vekiller olarak bunu gereğini yerine getirmek zorundayız.

GEREKÇE

Çocuk suçluluğu, gelişim dönemi özellikleri ve gelecek yaşama yapacağı büyük etki nedeniyle diğer suç grupları arasında daha özel bir öneme sahiptir. Haluk Yavuzer'e göre; çocuk suçluluğunu yetişkin suçluluğundan ayıran en önemli özellik, bu dönemin gelişim psikolojisinde problemlili ya da geçiş evresi olarak adlandırılan bir döneme rastlamasıdır.

Buradaki kritik nokta suç ve ceza arasındaki ilişkinin kim tarafından ve nasıl tanımlandığı ile ilgilidir. Bu konuda Dostoyevski ölümsüz eseri Suç ve Ceza'da Raskolnikov'u şöyle konuşturur, *"Bu bir kanundur... Akılca, ruhça, daha güçlü daha sağlam olan herkes başkalarına buyurur! Daha yürekli, daha atak olan haklı çıkar... Umursamamakta en ileri gidenler kanun yapıcı olurlar. Herkesten daha atak olan ise herkesten daha haklıdır!"*

Tamamen insan ürünü olan modern hukuk sisteminde "suç" kavramı egemen olanın tarifi üzerine kuruludur. Bu tarif sorunlu bir tariftir çünkü çocuk ve suç kavramı yan yana denk düşecek kavramlar değildir. Suçu üreten çocuk değil toplumdur. Ve bu toplum suç üreten bir egemen sistem tarafından kontrol edilmektedir.

Bu bağlamda çocukların suç ve ceza sistemi içerisinde birer yetişkin gibi görülüp, yetişkinlerin maruz kaldığı uygulamalara tabi tutulması modern hukukun en büyük açmazlarından birisidir. Çocukların "suç ve ceza" sistemi içerisinde yargılanıp cezaevlerine kapatılıyor olması mevcut sistemin acımasızlığını ve objektif kriterlerden yoksunluğunu gözler önüne seriyor.

Çocuk Cezaevleri Kapatılsın Girişimi'nin hazırlamış olduğu '2014 Türkiye'sinde Çocuk Cezaevleri Gerçeği' adlı kapsamlı raporda durumun vahameti şöyle izah edilmektedir: *"Gerçekte çocuk cezaevlerine yaşananlara ilişkin korkutucu tablo ilk olarak, tüm kamuoyunun bildiği üzere 2011 sonlarında Pozantı Çocuk Cezaevinde yaşanan cinsel istismara varıncaya kadar, ağır işkence ve hak ihlalleriydi. Ancak bilindiği üzere Pozantı sonrası Adalet Bakanlığı yetkilileri sorunun kaynağına neşter atarak, sorumlularını yargı önüne çıkarmak yerine cezaevi fiziki koşullarına faturayı kesip, çocukları Ankara Sincan Cezaevi'ne nakletmekte çözümü bulmuştu. Yine maalesef devamında da benzer ağır hak ihlalleri ve işkence iddiaları Şakran, Kürkçüler, Antalya ve son olarak Sincan'da gündeme gelmeye devam etmişti."*

Aynı raporda devamla şu tespite de yer verilmektedir. *"2012 yılı mart ayının başında Pozantı'dan, Sincan Çocuk Cezaevi'ne yaklaşık 200 tutuklu çocuk nakledildiğinde zaten kapasitesi dolu olan Sincan'da çocuklar yerlere serilen yataklarda yatmak durumunda kaldılar. Ankara gibi kış sert olan bir şehirde ikinci battaniye ancak parayla verilebiliyordu ve bu çocukların ne ailesi, ne avukatı –ne de-kimsesi vardı. Apar topar getirilmiş olduğundan çoğunun kışlık kıyafetleri -ve- ayakkabısı dahi yoktu."* denilmektedir.

Bu çocukların maruz kaldıkları muamelenin kaynağında Kürt sorunu vardı ve bu sorun bağlamında çocuklar potansiyel suçlu ilan edilmiş ve "ceza içerisinde ceza" mantığı çerçevesinde cinsel istismara, ağır işkencelere ve her türlü kötü muameleye maruz bırakılmışlardı.

Daha bir ay kadar önce Trabzon E tipi cezaevinde bir buçuk aydır tutuklu bulunan ve ilk kez cezaevi ile tanışan 15 yaşındaki Emirhan Nas isimli bir çocuğumuz intihar etti. Ve bu ölüm

olayı 2009'dan beri cezaevlerindeki 10. ölüm vakasıydı. Nitekim çok benzer bir şekilde Erzurum cezaevinde tutuklu halde bulunurken ölen 16 yaşındaki Bilal Coşelav'ın ölümüyle ilgili olarak İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi, 09.10.2012 tarih ve 1413/07 başvuru numaralı kararı ile sözleşmenin ihlal edildiğine karar vermişti. Sözleşmenin 2. maddesi, Devlete, kasıtlı ve hukuka aykırı öldürmeden sakınmanın yanı sıra kendi yetki alanında bulunan kişilerin yaşamlarının korunmasına ilişkin uygun tedbirleri alma pozitif yükümlülüğü de getirmektedir. Anılan karar ile, tutuklu kişilerin savunmasız bir durumda bulunduğu ve yetkililerin bu kişileri koruma görevinin bulunduğu vurgulanmıştır.

Tespit edilen diğer işkence vakalarından bir tanesi de Sincan Cezaevi'ndeki "YUMUŞAK ODA" uygulamasıdır. İsminden de anlaşılacağı üzere her tarafı süngerle kaplı odalarda işkence ve kötü muamele yapıldığı tespit edilmiş, isim isim cezaevi personeli hakkında Ankara Barosu Başkanlığı imzasıyla suç duyurusunda bulunulmasına rağmen bir yıl kadar sonra personel hakkında takipsizlik kararı verilmiş ve bütün itirazlara rağmen karar kesinleşerek yeni bir "cezasızlık" teamülü oluşturulmuştur.

Yine aynı raporda yer alan bilgilere göre 2011-2013 yılları arasında, benzer ağır hak ihlalleri ve işkence iddiaları Şakran, Kürkçüler, Antalya ve son olarak Sincan da gündeme gelmeye devam etmişti. Son olarak 01. 01. 2014 tarihinde Sincan da 8 çocuğun ağır yaralanması ve iki üç gün sonra apar topar dördünün İstanbul Maltepe, diğer dördünün İzmir Şakran'a sürgünü ile sonuçlanacak ağır saldırı gerçekleşmişti.

Kamu oyunda ve basında "taş atan çocuklar"ın arasında ismini en çok duyduğumuz çocuklardan biri olan Mahfuz Kutlu'nun yaşadıkları ibret vesikası olarak önümüzde durmaktadır. Pozantı Cezaevi'nden Ankara Sincan Çocuk Cezaevi'ne geldiğinde yaşı henüz 15 bile değildi. Avukatı Hasan Erdoğan Mahfuz'un yaşadıklarını şöyle anlatmıştı:

"İlk gördüğümde yüzü gözü yara bereliydi. Ama o halde gülümsüyordu. Hemen kaynaştık, inandı ilk kez gördüğü bana. Daha ilk görüşmemizde Pozantı'da neler yaşandığını bir bir anlattı. Bir Pozantı mağduruydu ama ilk görüşmede dedi ki '*abi Pozantı deyince 'orda çocuklara tecavüz edildi...' deniyor. Biz üç yüz çocuktuk abi, hepimize tecavüz edilmedi. Ama çok ezinti yapıldı. Çok dayak yedik, hortumla bile dövüldük, hücreye atıldık, aç bırakıldık. Ama Pozantı'da tecavüz edilen çocuklar demeyin. Gücümüze gidiyor. Herkes bize öyle bakıyor.*'"

12-17 yaş arası 11 kez cezaeviyle tanışmıştı. Göz altı sayısını bilmiyordu. 20, belki 25, belki de 40... 2014 başındaki Sincan Çocuk Cezaevi'nde saldırıya uğrayan çocuklardan biriydi.. İzmir Şakran Cezaevi'ne sürgün gönderilmişti. İzmir'den tahliye oldu. Tahliye olduktan sonra belki de kendisine tek alternatif olarak bırakılan dağa çıktı. 28 Kasım 2015 tarihinde de çıkan bir çatışmada hayatını kaybetti.

Mahfuz, Kürt bir çocuk olarak şiddet sarmalı içerisinde zincirleme travmalar yaşamış ve henüz 12'inde F tipi cezaevleriyle tanışmıştı.

F tiplerindeki "*tecrit sistemi*" yetişkinler için de son bulması gereken bir sistemken, bir şekilde suça sürüklenmiş olan çocuklarımızın fizyolojik ve psiko-sosyal gelişimi önünde ciddi anlamda engel oluşturmaktadır. F tiplerindeki tecrit ve izolasyon çocuklarda özgüven kaybı, hiçlik duygusu, yaşamsal bağlardan kopma, yalnızlık, gelecekte umudu kesme ve bir bütün olarak erken yaşta kişilik intiharına yol açmaktadır.

Çocuk tutukluluklarda ciddi psikosomatik eğilimler hiç azımsanmayacak boyuttadır. Ankara Sincan'da kalan tutuklu bir çocuk, avukatına "uyuyamadığını, uzun süre ceza almış olması sebebiyle intiharı bile düşündüğünü" ifade ettikten sonraki hafta yapılan görüşmede "kendisine yeşil reçeteli 'Zanax' yazıldığını ama hastaneye gönderilmeden cezaevi içindeki küçük sağlık merkezinde yazıldığını" söylemiştir. Avukatların cezaevi savcılığı ile yaptığı görüşmede, savcının "Sağlık Bakanlığı'ndan psikiyatrist istediklerini ama hala verilmediğini, doktorların gelmek istemediklerini bu nedenle uzman olmayan hekimler yazsa bile bu tür ilaçların verilebildiğini beyan etmiştir!.."

Cezaevlerinin çocuklar üzerindeki psikolojik ve fiziksel olarak etkileri üzerine Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği'nden (CİSST) Alper Yalçın, hapishanelerin çocuklar üzerinde bıraktığı etkileri anlamak için önce çocukları tanımak ve onları anlamak gerektiğini belirtmiştir.

Hapishanelerde hüküm süren "ceza içinde ceza anlayışı"nın çocukların hayatlarında geri dönüşü olmayan olumsuz izler bıraktığını vurgulayan Alper, "*Çocuklar hapishanelerde yetişkinlerle hemen hemen benzer uygulamalara maruz kalıyorlar. Aydınlatma dışındaki tüm elektrikli cihazların masrafını ödemek zorundalar. Çocukların ailelerinin pek çoğu zaten ekonomik bir yoksunluk çekiyor. Yol parası olmadığı için çocuğunu ziyaret edemeyen aileler var. Hiç ailesi ve ziyaretçisi olmayan çocuklar var onlar ne yapacak? Çocuk her şeyi hapishanenin kantininden satın almak zorunda. Bir çocuğun telefon hakkını kullanmak için, mektup yollaması için parasının olması gerekiyor. Baskının ve şiddetin hüküm sürdüğü bir alanda çocuk dışarıya nasıl sesini duyuracak?* Sorularını sormakta ancak bu sorulara cevap verebilecek bir yetkili bulunamamaktadır.

Yine tek kişilik veya üç kişilik hücreler ve çok küçük havalandırmalar yaşları itibariyle gerekli fiziksel aktivitelere de uygun olmayan tamamen toplumla bütünleşmeden ziyade, çağ dışı kısasa kısas anlayışla "ceza" amaçlayan yapılar niteliğindedir. Tüm bunların üstüne örneğin Sincan Cezaevi'nde bir çocuğa iki ay içerisinde üç kez üst üste beşer günlük hücre cezası verildiği ve günde sadece yarım saat havalandırma hakkı verildiği, çocukların protesto amaçlı bu havalandırma haklarını da kullanmadıklarını da yaşanan vakalar içerisinde yer almaktadır.

Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi (CPT) 2012'deki çocuk cezaevlerine yönelik inceleme sonrası hazırladığı raporda şu tespitlere yer vermiştir:

- *cezaevinde çocuklar akranları ve cezaevi personeli tarafından şiddet görüyor,*
- *infaz koruma memurları dayak atmayı ve cezalandırmayı meşru görüyor,*
- *çocukların vücut boşluklarında (çıplak) arama yapılıyor,*
- *çocukların kaldıkları koşullar insan onuruna uygun değil,*
- *yasak olmasına rağmen işçi koşulları var,*
- *çocukların cinsel istismar ve diğer işkencelere uğradıkları yönünde tutarlı ve ciddi iddialar var bu nedenle iddialar derhal incelenmeli ve önler alınmalıdır*

tespitlerine açıkça yer verilmiştir.

Konuyla ilgili STÖ ve girişimlerin derledikleri bilgilere göre, 2014 yılı içinde 120 bin çocuğun adalet sistemi içerisine girdiğine dikkat çekilmiştir. Adalet Bakanlığı'nın verilerine göre 12-17 yaş aralığında 525 çocuk hükümlü, 1.582 çocuk tutuklu bulunuyor. Fakat bu rakamlara 18 yaşındaki çocuklar dahil edilmediği için gerçek rakamlara ulaşmakta zorluk çekildiğini belirten mezkur kurumların verdikleri diğer bilgiler de şöyledir:

Adalet Bakanlığı yetkililerine göre 2.100-2.200 civarında çocuğun tutuklu bulunduğu yönündeki istatistikleri gerçeği yansıtmamaktadır. Bu rakamlar günlük veri olup, yoğun sirkülasyon sebebiyle, yıl bazında bu sayı 10.000 çocuk civarına kadar çıkabilmektedir. Son verilere göre eğitim evlerinde kalan çocuk sayısı sadece 150 civarındadır. Kız çocuklarının sayısı ise bu sayının 1/3'ü kadardır. Cezaevindeki çocukların %75-80'i tutukludur. Ve yine çocukların %80-85'i mala karşı suçlardan; hırsızlık ve yankesicilik suçlarından yargılanmaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK'in) yayımlamış olduğu "İstatistiklerle Çocuk 2014" raporuna göre, 1102'si 12-14 yaş aralığında olmak üzere ceza infaz kurumuna giren 12-17 yaş grubundaki çocuk sayısı 6 bin 132 oldu. Bu çocukların yüzde 97,3'ü erkek, yüzde 2,7'si ise kız çocuk oldu.

Adalet Bakanlığı'nın 7 Ekim 2015 tarihinde yapmış olduğu açıklamaya göre ise; 1655'i hükümlü 641'i tutuklu olmak üzere, toplam 2296 çocuğun cezaevlerinde olduğu belirtilmiştir.

Yine Adalet Bakanlığının verilerine göre adalet sistemi içerisine giren yani mahkemelerde yargılanan çocuk sayısı yılda 90.000 ile 100.000 civarına ulaşmaktadır. Sadece Mersin'de 2011-2013 yılları arasında çocuk mahkemesinde yargılanan çocuk sayısı 10.600 civarındadır.

2009 yılında disiplin cezası olarak kapalı hapishaneye gönderilen çocuk sayısı 26 iken, bu sayı 2014 yılında 263'e yükselmiştir. 2015 yılının sadece Ocak ayında 19 çocuk disiplin cezası olarak kapalı hapishaneye gönderilmiştir.

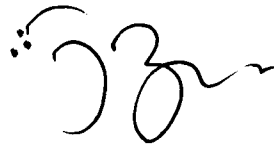
Alınan bilgilere göre 2015 Ocak ayı verilerine göre; Ankara Eğitim evinde 87, İstanbul Eğitim evinde 29 çocuk bulunmaktadır. Sadece 3 çocuk örgün eğitim görmekte, 37 çocuk mesleki eğitim kursuna gidebilmektedir.

2011 yılı verilerine göre 18 yaş altı çocukların % 68,6'sı hapishaneden tahliye olduktan bir yıl sonra adalet sistemine yeniden dahil olmakta ve ceza almaktadır. Adalet Bakanlığı'nın verilerine göre, Terörle Mücadele Kanunu uyarınca, 2013 yılında bin 506 çocuk hakkında yeni dava açılmış, 2065 çocuk hakkında da TMK uyarınca karar verilmiştir.

Mahkemelerde tutuklu yargılanan çocukların tutukluluk süreleri 6 ay ile 2 yıl arasında değişmektedir. Çocukların tutuklu yargılanması bir yana, çocukların tutukluluk süreleri çok uzundur.

Çocuklarını cezaevlerine kapatan bir ülkenin gelecek tahayyülü olamaz. "Çocuk cezaevleri" adı altında cezaevlerinin varlığını sürdürüyor olması büyük bir utanç kaynağıdır. Diğer ülkeler çocuk hapisanelerini kapatırken veya hemen yanı başımızdaki Yunanistan gibi kapatacağını duyururken, yani çocukları adalet sisteminin dışına çıkarmayı hedeflerken, Türkiye'deki Adalet Bakanlığı 2017 yılının sonuna kadar çocuklarla ilgili kapalı kurum sayısını 15'e çıkartacağını söylemesi Türkiye'de çocuğa olan bakış açısını çok net ortaya koymaktadır.

Çocuklar hakkında onarıcı olabilecek bir sistemi bile tartışmaktan oldukça uzak olduğumuz bir noktadayız. Çocuklara verilen zararın en aza indirilmesi için cezaevlerinin sivil toplum örgütleri tarafından izlenilmesine ve denetimine açılması elzem bir hale gelmiştir. Çocuklarımızın akıl ve ruh sağlığını korumak, onlara barış dolu bir ülkede kendi kimlikleri ve anadilleriyle yaşayacakları bir gelecek bırakabilmek için çocuk hapisanelerini kapatmak Meclis'in önünde duran en büyük görevlerden biridir.

1. İdris Baluken
HDP Diyarbakır Milletvekili

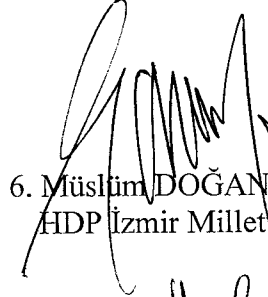
2. Filiz KERESTECİOĞLU
HDP İstanbul Milletvekili

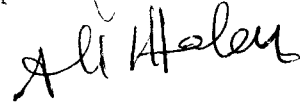
3. Garo PAYLAN
HDP İstanbul Milletvekili

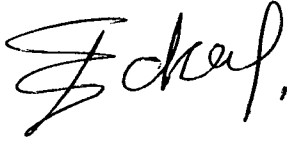
4. Huda KAYA
HDP İstanbul Milletvekili

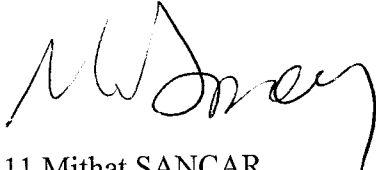
6. Müslüm DOĞAN
HDP İzmir Milletvekili

8. Ali ATALAN
HDP Mardin Milletvekili

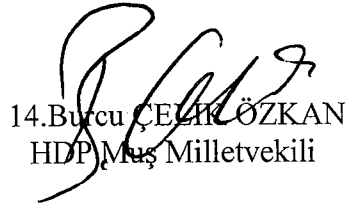
9. Erol DORA
HDP Mardin Milletvekili

11. Mithat SANCAR
HDP Mardin Milletvekili

13. Ahmet YILDIRIM
HDP Muş Milletvekili

14. Burcu ÇELİK ÖZKAN
HDP Muş Milletvekili

15. Besime KONCA
HDP Siirt Milletvekili

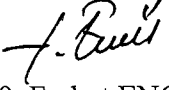
16. Kadri YILDIRIM
HDP Siirt Milletvekili

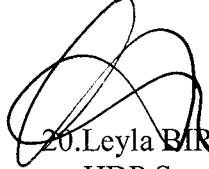
17.Aycan İRMEZ
HDP Şırnak Milletvekili

18.Faysal SARIYILDIZ
HDP Şırnak Milletvekili

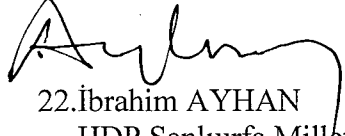
19. Ferhat ENCU
HDP Şırnak Milletvekili

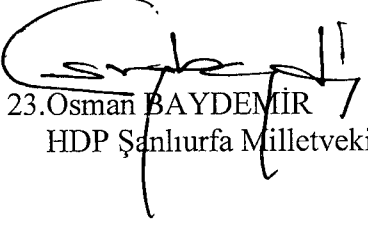
20.Leyla BİRLİK
HDP Şırnak Milletvekili

21.Dilek ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

22.İbrahim AYHAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

23.Osman BAYDEMİR
HDP Şanlıurfa Milletvekili

24.Alican ÖNLÜ
HDP Tunceli Milletvekili

27.Nadir YILDIRIM
HDP Van Milletvekili

28.Tuğba HEZER ÖZTÜRK
HDP Van Milletvekili